

De ontbinding der Tweede Kamer. — Zullen, ingeval van niet-ontbinding, de overblijvende leden zitten blijven?

»Nu er in de Kamers ernstig over (de ontbinding) gesproken is, en in de drukpers drijvers schijnen te bestaan, die de noodzakelijkheid der ontbinding schiel laten klinken; nu, gelooft wij, dat de regering verstandig zou doen er toe over te gaan. Zij kan naar ons oordeel, door nieuwe verkiezingen niet veel verliezen, zoo zij niet nog meer kracht erlangen zal, dan zij thans bezit. Zij zal, echter, aan hare tegenstanders een wapen ontnemen, waarmede deze niet in gebreke zullen blijven steeds te schermen, als zij niet ontbindt. Men zal gedurig van eene fictive vertegenwoordiging en eene fictive meerderheid hooren spreken. Zij, die hun ontslag hebben gevraagd, zullen zich daaruit een soort van pécuniaire verantwoordigen, waarop zij zich in de hoogte zullen heffen. In één woord, door de niet-ontbinding geeft men eene zekere kracht aan de oppositie, die zij niet bezit, eenen zekeren grondslag aan haren tegenstand, dien zij thans mist. Dit wringt alles te meer, omdat het beweren zelf, dat de helft der vertegenwoordiging, indien zij zitten blijft, niet gekozen is naar ons tegenwoordig kiesregt *waarheid beval. Men is dus niet zeker, dat haar de tegenwoordige kiezers zouden gekozen hebben.*»

NIEUWE ROTTERDAMSCHER COURANT, van 22 juli.

Terwijl het nog altoos onzeker schijnt, of het ministerie tot de ontbinding der Tweede Kamer zal overgaan, wordt bij het publiek de overtuiging met elken dag sterker, van de ongelegenheid, om eene tweesortige, uit tweederlei bron ontsproten vertegenwoordiging, te hebben. Langs verschillende wegen komt men tot hetzelfde resultaat. De één rede-neert uit een geheel constitutioneel oogpunt en wil, door de kiezers in de gelegenheid te stellen, om eene nieuwe volmagt te verstrekken, de zedelijke kracht der Kamer versterken; de ander ziet, bij de bestaande onzekerheid in de quaestie der ontbinding eenen hefboom, om de populariteit en van de regering en van de vertegenwoordiging in wantrouwen te brengen, en zich zelve met eenen schijn van vrijzinnigheid en populariteit te omgeven; een derde wenscht ontbinding, om, door eene krachtige manifestatie der publieke opinie, de regering op den thans ingeslagen weg nieuwe kracht bij te zetten; een vierde eindelijk, wil de ontbinding, om daarmede op eenen effen voet te komen en eene normale vertegenwoordiging te erlangen, die de *waarachtige* uitdrukking is van de keuze der districten, voor welke hare leden zitten en die niet gedeeltelijk haar bestaan rekt door eenen wettelijken kunstgreep, die *onderstelt*, dat deze of gene afgevaardigde de man der keuze van dit of dat district is, waarin hij, werd de proef genomen, misschien geen vierde der stemmen zou erlangen. Om in een enkel voorbeeld, de onhoudbaarheid dezer wettelijke fictie aan te toonen, behoeven wij niet verder te gaan dan ons eigen district. De wet onderstelt, dat de twee mannen, die door de kiezers van het district Arnhem zijn gekozen, als het best geschikt om de belangen van het geheele Nederlandsche volk voor te staan, zijn de heeren: VAN DAM VAN ISSELT en VAN NISPEN VAN SEVENAER. Nu willen wij alleen vragen, of het één oogenblik denkbaar is, dat dezelfde meerderheid, die den

heer VAN DAM koos, ook zal kiezen den heer VAN NISPEN? of omgekeerd, dezelfde meerderheid, die den heer VAN NISPEN koos, ook den heer VAN DAM zal kiezen? Vergissen wij ons niet zeer, dan had noch de heer VAN DAM éene stem in het district, dat den heer VAN NISPEN koos, noch de heer VAN NISPEN éene stem in het district, dat den heer VAN DAM koos. Het is dus stellig onwaar, dat de heeren VAN NISPEN en VAN DAM, ter zelfder tijd, de mannen van het vertrouwen, van dezelfde meerderheid, van hetzelfde district kunnen zijn. De fictie der wet wijkt hier voor de *waarheid der feiten.*

Wanneer is deze fictie alleen de ark, op welken de 28 Noachs uit den zondvloed der kieshervorming kunnen blijven voortdobberen. Alle vaste grond is hun ontzonken. Het voorloopig kiesreglement, dat een tijdelijk kiezers-personeel organiseerde, heeft uitgewerkt; dat *tijdelijk* kiezers-personeel, dat hun de vereischte volmagt verstrekte, is door een nieuw, definitief kiezers-personeel vervangen; de tijdelijke, voorloopige districten, eindelijk, zijn uit elkander gevallen. Zonder kunstmiddel was de vertegenwoordiging niet bijeen te houden; het kunstmiddel is gevonden; maar het onvermijdelijk gevolg zal zijn, dat de kunstmatig in het leven gehouden schipbreukelingen, ook voor het vervolg slechts kunstmatig hunne rol zullen kunnen afspelen.

Zeer juist, dunkt ons, heeft de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* de noodzakelijkheid der ontbinding in het licht gesteld. »Er zijn drijvers;» al wat aan de constitutioneele partij en het constitutioneel ministerie vijandig is, loert op deze schoone gelegenheid, om de publieke opinie tegen het ministerie en de Kamer in te nemen; al wat de zedelijke kracht van beide verzwakken kan, al wat aan de vertegenwoordiging eenigen schijn kan geven van eene *fictive* en *opgedrongene* vertegenwoordiging te zijn, is haar welkom. Reeds sinds geruimen tijd is deze hefboom in beweging, en wat vooral wel dient in acht genomen te worden is, gelijk de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* te regt waarschuwt, dat het beweren dier drijvers »*waarheid*» is, en dat men niet *zeker* is, dat de tegenwoordige kiezers de, krachtens het voorloopig kiesreglement nog fungerende leden, zouden gekozen hebben.» Zoolang dit onzeker is, is de toestand der gansche vertegenwoordiging onzeker en is er geen waarborg, of de vergadering inderdaad het Nederlandsche volk vertegenwoordigt, hetgeen zij — volgens den geest en de letter der grondwet — alléén doen kan, krachtens de volmagt, haar door de kiezers verstrekt.

Indien de regering besluiteloos bleef of op de wettelijke fictie, die onderstelt dat zekere afgevaardigden voor zekere districten zitten, voortbouwde, zoo is er één middel over, om uit deze gedwongene en valsche positie te geraken, namelijk dat de 28 overgeschotene leden, het voorbeeld hunner 10 medeleden volgen, die zich vrijwillig aan de kansen eener nieuwe stemming hebben onderworpen. Dit is dan de eenige weg om weder op

een vast pad te komen. Zijn die leden overtuigd, dat zij met vertrouwen zich aan de stemming kunnen onderwerpen, waarom dan gearzeld uit eene nieuwe verkiezing nieuwe kracht te putten en, sterker dan te voren, in de nieuwe Kamer zitting te nemen? Twifelen zij aan eene herkiezing, wat weerhoudt hen — tenzij persoonlijk belang hen tegenhield, wat hier nooit als reden mag gelden — zich zekerheid te verschaffen? Hebben zij een voor gevoel, dat de kiezers hunne volmagt niet zullen hernieuwen, is dit dan niet eene reden te meer, de eer aan zich te houden, en zich niet, gedurende nog twee jaren, door een wettelijken kunstgreep, op te dringen aan kiezers, wier vertrouwen zij niet bezitten?

De onzekerheid, of zij inderdaad wel de mannen zijn, die men verlangde te hebben, kan niet anders dan verlamdend en nederdrukkend op hen werken, wier parlementair leven aldus kunstmatig gerekt wordt. Deze vrees, (deze *schijnbare* vrees althans) om zich aan het oordeel des lands te onderwerpen, werpt eene schaduw op hen, die hen, zoowel in als buiten de Kamer, zal compromitteren. Zal de vertegenwoordiging het beeld der natie zijn, zoo moet dat beeld het werk van één gietsel, het voortbrengsel van éene zelfde hand zijn. Men kan, door tweederlei fragmenten aan elkander te voegen, ook een beeld maken, maar de voeg, die het tweederlei werk scheidt, blijft zichtbaar. Evenzoo kan eene vertegenwoordiging, op tweederlei wijze zamengesteld, nooit eene homogene vergadering uitmaken. Onwillekeurig zal men, bij elke gewichtige aangelegenheid, die met eene geringe meerderheid beslist wordt, narekenen of de 3 of 4 stemmen, die het overwigt gaven, tot de *ware* of tot de *onderstelde* vertegenwoordigers behooren? of zij de *gekozene* of de *toegevoegde* afgevaardigden van het district zijn? en men zal steeds met weerzin aan een besluit gehoorzamen, afkomstig van eene vergadering, van welke het *waarheid* is: »dat men niet zeker is, dat haar de tegenwoordige kiezers aldus zouden gekozen hebben.»

Om al deze ongelegenheden af te snijden, heeft men de keus tusschen twee middelen: 1o. *ontbinding van de zijde der regering*; of, 2o. *vrijwillige aftreding der overschietende leden.*

Buitenlandsche Berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 27 juli. De berigten uit Zwitserland zijn in alle opzichten zeer gunstig. De gisting die zich aldaar gedurende eenen geruimen tijd deed waarnemen, is overal verdwenen, om plaats te maken voor eenen geest van orde en eendragt, die eenen hoogst voordeeligen invloed op den koophandel en het financieuzen des lands moet uitoefenen. Van daar dan ook, dat niet alleen de naburige staten, maar zelfs Overzeesche mogendheden handelsbetrekkingen met Zwitserland trachten aan te knopen of de reeds bestaande nog meer zoeken uit te breiden. In den geloofsbrief dezer dagen door den Amerikaanschen gezant, aan den voorzitter des bondsraads te Bern overhandigd, wordt onder anderen gezegd: »dat de president der Vereenigde Staten, bezielde door den wensch innige en duurzame betrekkingen met de Zwitsersche kantons aan te knopen, en daardoor den grond te leggen tot verbindtenissen, waaraan voor beide staten wezenlijk voordelen zullen kunnen ontspruiten, een der aanzienlijkste en achttingswaardigste burgers der vereerende taak heeft opgedragen, om de Noord-Amerikaansche staten in Zwitserland te vertegenwoordigen.» Naar men weet is dit de eerste keer,

dat de Noord-Amerikaansche Unie een gezant naar Zwitserland heeft afgezonden.

— Groote transporten buskruid worden naar Ingolstadt, Würzburg, Germersheim en Landau gezonden; het schijnt dat men vooral groote waarde hecht aan de wapening van Ingolstadt, daar deze plaats rijkelijk van de noodige amunitie voorzien wordt.

— Men heeft in het Schwarzwald eene bende dieven, sterk 80 personen, ontdekt en wel in de gemeenten Friberg, Hornberg en Neustadt. Zoo men zegt, is reeds voor eene waarde van eenige duizende guldens aan goederen van allerhanden aard, in nunne schuilhoeken gevonden, welke voor een gedeelte reeds voor eenige jaren in verschillende winkels gestolen waren. Door een stuk laken, dat na verloop van eenigen tijd weder bij denzelfden kleedermaker ten verkoop werd aangeboden, bij wien het gestolen was, kwam men de bende op het spoor.

Frankfort, 28 juli. Berigten uit de Pruisische Rijnprovincie melden, dat reeds in de eerste dagen van de volgende maand de beide observatiekorpsen bij Kreutznach en Wetzlar zullen tot stand komen. Men spreekt ook van het oproepen van de landweer in de Rijnprovincie en Westphalen. Ook wil weder een gerucht, dat in de provinciën Silezie en Saksen drie legerkorpsen zullen bijeen getrokken worden.

— Op het tolcongres te Kassel zijn, naar men verneemt, door onze commissarissen stappen gedaan, om het plan tot eene tol- en handels-vereeniging tusschen Duitschland en de Oostrijksche staten ter sprake te brengen. Van dit plan schijnt men minder afkeerig dan van de voorstellen tot verandering in het tollariaf.

Keulen, 29 juli. In de dezer dagen door professor Bischoff, die ook in Nederland bekend is, sedert kort te Bonn uitgegeven wordende Rheinische Musikzeitung no. 4, vindt men een artikel van C. A. Bertelsmann, betreffende het onlangs te Haarlem gehouden 5de muziekfeest. De heer B. maakt wél diep leedwezen de aanmerking, dat de plaats van organist bij het prachtige, wereldberoemde Haarlemsche orgel aan zulke ongeoeffende handen is toevertrouwd en keurt de hoogst oneigenaardige keuze van het *costi san tutte* voor eene orgelvoordragt ten sterkste af.

— Onze dagbladen bevatten het signalement van den voortvlugtigen roomschen geestelijke, aan wien tot dusver het godsdienstig onderrigt in ons weeshuis was opgedragen. Hij wordt beschuldigd van de schandelijke misdaad van sints geruimen tijd de meisjes in het weeshuis tot ontucht te hebben verleid; twee dezer meisjes moeten zich in staat van zwangerschap bevinden. De gemeenteraad is daardoor uit zijne sluimering ontwaakt en heeft eene geheele verandering der administratie van het weeshuis verordend.

FRANKRIJK.

Parijs, 28 juli. De dagbladen blijven zich nog altijd bezig houden met het incident in de Wetgevende Vergadering, waartoe het artikel in den *Moniteur du Soir* heeft aanleiding gegeven. Nagenoeg algemeen is men het eens, dat men nog ter goeder ure het gevaar ontsnapt is, dat in de aanneming van het voorstel van den heer Baze gelegen was, en sommigen achten dit gevaar zoo groot, dat zij zelfs eene omwenteling in de gevolgen daarvan zien. Wat hiervan ook zij, zeker is het, dat het besluit der vergadering in den geest van het voorstel van den heer Baze, een hoogst moeilijken toestand had doen geboren worden, en dat, had de minister Baroche geen anderen toon aangeslagen, de aanneming van dit voorstel zoo goed als zeker ware geweest. Onpartijdigen toch erkennen, dat de vergadering nog nimmer zoo groote verbolgenheid aan den dag gelegd heeft, als toen men aankondigde, dat de *Moniteur du Soir*, in weerwil van zijn scherp artikel, in het openbaar zoude blijven verkocht worden. De soort van aftogt, welke de heer Baroche na zijne eerste krachtige verklaring geblieden heeft, deed de gemoederen bedaren en heeft het gevaar van eene botsing tusschen het bewind en de vergadering, ten minste voor het oogenblik, verwijderd. Aan den anderen kant en met name van wege het Elysée, wordt, naar men verzekert, deze soort van aftogt ten heer Baroche zeer euvél afgenomen. Men wil dat hij hierdoor geheel anders gehandeld had dan men had afgesproken. Men zoude namelijk overeengekomen zijn, in geen geval den *Moniteur* in den steek te laten. Het schijnt dus te blijken, dat het Elysée voor den toorn van de vergadering niet bevreesd was en de zaak tot op het uiterste wilde laten komen, maar dat de heer Baroche in het oogenblik des gevaars hiervoor teruggedeinsd is. In de tegenwoordige omstandigheden wenscht men zich geluk met deze zwakheid des ministers, waardoor een mogelijke openbare oorlog tusschen de beide magten van den staat, met al zijne noodlottige gevolgen voorkomen is. Evenwel blijft het gerucht stand houden, dat door onderscheidene afgevaardigden, naar aanleiding van het gebeurde met den *Moniteur du Soir*, een voorstel zoude aangeboden worden betreffende den verkoop der dagbladen in het openbaar.

Men verzekert ook, dat er een voorstel zoude gedaan worden, strekkende om den tijd der prorogatie te verkorten. Men geloof echter, dat, al wordt dit voorstel werkelijk gedaan, het echter weinig kans van slagen zoude hebben.

De commissie voor het initiatief heeft het voorstel van den heer Ch. Lagrange, om aan de afgevaar-

digden, die zich te Parijs bevinden, toe te staan, gedurende de prorogatie de zittingen der permanente commissie bij te wonen, niet in aanmerking genomen.

— De *Moniteur* bevat een besluit van den President der Republiek, om de toepassing van het zegel op de periodieke en andere geschriften te regelen. Men erkent, dat deze nadere bepalingen, welke zoolvel omslagtig als verward zijn, genoegzaam aantoonen, hoe groote moeilijkheden deze wet in hare toepassing zal veroorzaken.

— Men wil weten, dat het Elysée voornemens is een nieuw dagblad op te rigten ter vervanging van den *Constitutionnel*, over welks houding men ontevreden is.

— De President der republiek, vernomen hebbende, dat de moeder van *Afred Walker*, die onlangs een aanslag op hem had beraamd, en wegens krankzinnigheid te Bicêtre is opgesloten, in behoeftige omstandigheden verkeert, heeft zich gehaast haar ondersteuning te zenden. Op het vernemen hiervan heeft *Walker*, wiens toestand verbeterd is, den President eenen brief geschreven, waarin hij hem in warme beantwoordingen dank zegt, voor hetgeen hij voor zijne moeder heeft gedaan, en zijn opregt berouw te kennen geeft over het schandelijk plan, dat hij gesmeed had op het leven van hem, die zijne moeder onderhoudt.

— Een inspecteur der schoone kunsten is door den minister van Binnenlandsche Zaken naar 's Gravenhage gezonden, om den verkoop der schilderij-verzameling van wijlen Koning *Willem II* bij te wonen. Men is van meening, dat hij belast zal worden eenige aankopen te doen ten behoeve der musea.

— De Fransche regering zal eerlang een geleerde naar Californië zenden, om nasporingen te doen naar de hoeveelheid goud, daar reeds opgegraven en afgezonden, ten einde te kunnen oordeelen over de wijziging, welke die jaarlijks in omloop gebrachte grootere hoeveelheid goud zal kunnen brengen in de betrekkelijke waarde van het zilver en goud. Uit dat land zijn voor den Franschen handel gewigtige berigten ontvangen. Men herinnert zich, dat te San Francisco Fransche schepen in beslag genomen en later op bevelen uit Washington weder vrijgelaten zijn. Thans verneemt men, dat de ontvanger der douanen die schepen op nieuw heeft doen in beslag nemen voor de betaling van inkomende regten, welke nog niet waren afgedaan. Zij zullen worden verkocht en daar zij door den grooten overvloed van schepen en goederen te San Francisco aanwezig, weinig zullen opbrengen, zoo zelfs, dat de regten daaruit niet zullen kunnen voldaan, zullen de eigenaars en de bovrachters te gronde worden gerigt. De regering heeft hiervan kennis bekomen.

— Gisteren zijn de heeren *Bixio* en *Barral*, wier jongste wetenschappelijke luchtreis zoo ongelukkig was afgelopen, op nieuw met een luchtbol opgestegen; weinig verschilde het echter of van dezen togt was niets gekomen, want terwijl men den luchtbol vulde, ontstond er eene scheur in van 1½ el lengte, die men met veel moeite en beleid heeft moeten digten. Toen zij eindelijk de reis konden aangaan bleef het schuitje eenige oogenblikken aan de boomen haken, doch geraakte spoedig weder los. De luchtbol is in de rigting van *Gentilly* weggedreven en men weet nog niet waar hij nedergekomen is. De reizigers hebben in hun schuitje postduiven medegenomen, om door middel van deze dieren bericht van hunne waarnemingen en ondervinding aan hunne vrienden op het Parijsche Observatorium te doen toekomen.

— Sedert eenige dagen heeft de luchtreiziger *Godard* hier liefhebberij-luchtreisen in zwang gebragt. De liefhebbers namelijk stijgen op met een luchtbol die aan een lang touw bevestigd is, zoodat zij geenerlei gevaar loopen en weder neder kunnen komen, wanneer zij zulks verlangen.

— Alhier is een brief van den heer *de Lamartine* uit Konstantinopel aangekomen. Hij is op de meest voorkomende wijze door den sultan ontvangen en zou den 15den juli vertrekken om het hem geschonken landgoed in bezit te gaan nemen.

— Een te Havre aangekomen schip heeft brieven uit Buenos-Ayres van 20 mei medegebragt. Op dat tijdstip was nog niets uitgelekt over den stand der onderhandelingen tusschen admiraal *Lepré-*
dour en generaal *Rosasi*. Het in genoemde stad verschijnende dagblad *British Packet* deed opmerken, dat de aankomst van een Fransch expeditiecorps te Montevideo — ofschoon het slechts klein is, — welligt bevorens eenige ophoudingen heeft nodig gemaakt, daar hierdoor verandering gebragt is in het *statu quo*.

Binnenlandsche Berigten.

Arnhem, 31 juli. De minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan Gedeputeerde Staten der onderscheidene provinciën de onderstaande circulaire gerigt, betrekkelijk de verkiezing van leden der Tweede Kamer en van de Provinciale Staten:

's Gravenhage, 23 juli. Het is mij voorgekomen, dat, omtrent de wijze van benoeming der leden van de Tweede Kamer en van de Provinciale Staten, voorgescreven bij de artt. 103 en 104 der Kieswet en de artt. 8 en 9 der Provinciale Wet, bij sommigen min juiste denkbeelden bestaan. Het is van hoog belang te zorgen, dat de bepalingen dier artt. door de bureaux, met de opening der stembriefjes

belast, niet in verschillenden zin opgevat noch op onderscheidene wijze toegepast worden.

»Beide wetten, die gedagteekend zijn van den 4den en den 6den dezer (*Staatsbladen* no. 37 en 39), behelzen met opzigt tot dit punt, gelijkkluidende voorschriften en bedoelen volkomen hetzelfde. Het stelesel, dat bij de benoeming van leden der Tweede Kamer en der Provinciale Staten gelden moet, en, naar ik meen, in de wetten duidelijk is uitgedrukt, is het volgende:

»Bij eene eerste stemming, is altijd volstreckte meerderheid vereischte.

»Die deze niet heeft verkregen, die namelijk van al de uitgebragte geldige stemmen, niet ten minste de helft en ééne stem daarboven heeft erlangd, is niet benoemd.

»Bij eene herstemming, die plaats vindt wanneer bij de eerste stemming geene volstreckte meerderheid verkregen werd, is vierderlei wijze van benoemen mogelijk. Zoodat kan worden beslist of door volstreckte meerderheid van stemmen, of door betrekkelijke meerderheid, of door den ouderdom of door het lot.

»De volstreckte meerderheid wordt ook bij de herstemming door de wet in de eerste plaats verlangd. »Bij herstemming,» zegt de wet, »wordt men benoemd met de meeste stemmen.» Is dus bij de herstemming, voor eene te vervullen plaats, tusschen slechts twee personen te kiezen, hetgeen het meest gewone geval zal zijn, dan is ter benoeming, de volstreckte meerderheid noodwendig; want van twee personen heeft slechts hij de meeste stemmen bekomen, op wien althans ééne stem meer dan de helft der stemmen, is uitgebragt.

»Betrekkelijke meerderheid zal alleen dan beslissen, wanneer bij de herstemming voor eene te vervullen plaats, tusschen meer dan twee personen is te kiezen. Dit zal naar aanleiding der derde zinsede van art. 104 der Kieswet en art. 9 der Provinciale Wet geschieden, ingeval bij de eerste stemming de meeste stemmen tusschen meer dan twee personen zijn verdeeld geweest. De meeste stemmen nu zijn tusschen meer dan twee personen verdeeld, wanneer b. v. van 100 stemmen, vier personen elk 25 hebben erlangd, of een 40 en 2 elk 30, of drie elk 30 en vijf anderen elk 2; in welk laatste geval natuurlijk slechts drie eerste in aanmerking komen. De meeste stemmen kunnen namelijk, in den zin dezer wetten, slechts dan gezegd worden tusschen meer dan twee personen verdeeld te zijn, wanneer onder hen, die ze hebben bekomen, twee of meer een gelijk getal stemmen hebben erlangd. Zij zijn het derhalve niet, wanneer van 100 stemmen, een persoon 40, een 31 en een 29 heeft verkregen, of twee elk 34 en een 32, of een 50, een 25, een 24 en een 1. In elk dezer drie gevallen, kunnen bij de herstemming slechts twee personen in aanmerking komen. Hieruit blijkt, naar het mij voorkomt, hoe zelden het zal gebeuren, dat de herstemming over meer dan twee personen loopen, en keuze met betrekkelijke meerderheid, noodig zijn zal. Het is toch bezwaarlijk te denken, dat de twee personen, waarop de meeste stemmen zijn uitgebragt, of beiden, of een van beiden, dikwerf in het geval zullen zijn, juist evenveel stemmen als een, of meer anderen te hebben verkregen.

»De ouderdom zal beslissen, wanneer, bij de herstemming, de stemmen staken; het lot, wanneer de twee personen waartrent de stemmen staken, juist even oud zijn. Het werpen van het lot, in dit hoogst zeldzaam geval, zal, meen ik, best geschieden door den voorzitter van den Raad der gemeente, waar de opening der stembriefjes heeft plaats gevonden. Het kan natuurlijk eerst plaats vinden, wanneer de beide belanghebbenden hunne geboorte-akten geligt en bewezen hebben even oud te zijn. De voorzitter van den raad zal, alvorens het lot te werpen, de belanghebbenden behooren op te roepen en van deze handeling een proces verbaal dienen op te maken, ten einde de vergadering, waarin de door het lot aangewezen plaats moet nemen, kunne zien, dat hij werkelijk de aangewezen is.

»Gelijk bij de stemming ter vervulling eener enkele plaats, is, waar, ter vervulling van meerdere opengevallene plaatsen te kiezen is, het bovenstaande in acht te nemen. Zijn b. v. in eenig district 18 personen te benoemen, welk bijzonder geval zich thans, bij de eerste benoeming der Provinciale Staten alleenlijk in het kies-district Assen der provincie Drenthe, zal voordoen, en zijn, bij de eerste stemming 1000 geldige briefjes, elk 18 namen bevattende, ingeleverd, dan is geen der in de briefjes aangewezen personen, bij de eerste stemming benoemd, tenzij hij ten minste 501 stemmen verkregen hebbe. Nu stelde men, dat na den afloop der opening van de stembriefjes, 8 personen blijken de volstreckte meerderheid van 501 of meer stemmen verkregen te hebben, en dus benoemd te zijn. Dan heeft het bureau onmiddellijk eene lijst op te maken van 20 personen, waaruit ter vervulling der 10 andere plaatsen, bij de herstemming moet worden gekozen. De eenvoudigste en kortste weg, ter opmaking dezer lijst, schijnt deze, dat het bureau in dit geval eerst opzoeke de namen dergenen, die 500 stemmen hebben bekomen; daarna de namen van hen waarop 499 stemmen zijn uitgebragt en zoo vervolgens, dat het aldus afdalende, dien naam op de lijst plaatse, waarop zich het grootste aantal stemmen, dat het bureau ontdekt, heeft vereenigd; dat het daarnevens voege den naam van elk, die evenveel stemmen heeft er-

langd, dat het daarna opspore, wie, na deze personen de meeste stemmen heeft bekomen en dezulken insgelijks op de lijst bringe, tot dat zij 20 namen bevat, altijd zorg dragende, dat hij, wien een gelijk getal stemmen is te beurt gevallen als iemand, die op de lijst is gebragt; daarop insgelijks worde geplaatst.

»Bevat de lijst, op die wijze opgemaakt, slechts 20 namen, dan zal bij de herstemming, geen der tien nog te benoemen personen gekozen worden, dan met volstrekte meerderheid van stemmen; het geval van staken van stemmen uitgezonderd. Immers, als 1000 kiezers, uit 20 namen elk 1 op vermelden, dan zullen de door hen ingevulde stembriefjes 10,000 namen bevatten. Elk der 10 namen door elkander gerekend, zal er dus 500 maal in genoemd zijn. Is hij dit niet, dan moet er een andere naam meer dan 500 maal in genoemd zijn. De briefjes zouden, ware dit niet het geval, niet elke 10 der 20 aangewezen namen inhouden.

»De namen nu, die meer dan 500 malen werden genoemd, zijn die van hen welke de volstrekte meerderheid hebben erlangd. Hetgeen hier geldt en gelden moet, kan niet verschillen van hetgeen bij de vervulling eener enkele plaats geschiedt. Hebben toch 1000 kiezers uit 2 namen elk 1 op te geven, dan zullen de door hen ingeleverde briefjes 1000 namen inhouden. Dan moet, even als in dit geval, elk der twee namen, 500 maal in de briefjes genoemd zijn, of is de een niet zoo vele malen genoemd, de andere in meer dan 500 briefjes voorkomen. Waar eene lijst van 20 is op te maken, is het geval, dat meer dan 20 personen er op zouden behooren, dat namelijk tusschen meer dan zoo velen bij de eerste stemming de meeste stemmen zouden zijn verdeeld geweest, naauwelijks denkbaar. Het is intusschen mogelijk. In zulk geval dan, zullen zij die van de 21 of 22 of 25 op de lijst gebragte personen, bij de herstemming, de betrekkelijke meerderheid erlangen, benoemd zijn. Hebben de 1000 kiezers uit eene lijst van 25 namen elk 10 namen ingevuld, bevatten dus de stembriefjes gezamenlijk 10,000 namen, dan kan elke naam door elkander gerekend er 400 malen in vermeld staan, en is dus een getal van 401 stemmen, dat is van 100 minder dan de volstrekte meerderheid, des noods, voldoende ter benoeming. Dit getal zal toch echter ruim twee vijfden der uitgebragte stemmen bedragen.

»Het bovenstaande zal kunnen strekken tot verduidelijking van hetgeen mij steeds voorkomt in de Kieswet en de Provinciale wet niet in duistere woorden te zijn uitgedrukt. Ik moet ten slotte nog hier bijvoegen, dat het naar mijne meening billijk en regelmatig zal zijn, op de lijst dergenen, waarover moet worden herstemd, de personen te plaatsen naar de orde van het aantal der op elk uitgebragte stemmen. Hen namelijk, die de meeste stemmen hebben erlangd, boven aan. Dit zal trouwens van zelf geschieden, wanneer de boven voorgestelde wijze van opmaking der lijst wordt gevolgd.

— De minister van Binnenlandsche Zaken, onderdriegt dat in sommige uitgaven der wet, *regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, mitsgaders den rooster hunner aftreding* (4 juli 1850, Staatsblad no. 37) het woord *ondertekend*, in art. 61 voorkomende, bij misstelling veranderd is in: *ongetekend*, heeft gemeend daarop de aandacht van alle kiezers te moeten vestigen, ten einde hunne stem, door nakoming van hetgeen in die uitgaven verkeerdelijk is gedrukt, niet verloren ga. Ten overvloede wordt hieronder het 61ste artikel der genoemde wet in zijn geheel opgenomen:

»Art. 61 Van onwaarde zijn de briefjes, die het »in art 37 bedoeld zegel missen; die ondertekend »zijn; geen persoon duidelijk aanwijzen; niet ingevuld zijn; andere stembriefjes omvatten, of daaraan opzettelijk zijn vastgehecht.

»De in een briefje ingevulde naam van een lid »der vergadering ter wier aanvulling wordt gestemd, »welks beurt van aftreding op het tijdstip, waarvoor de verkiezing geschiedt, nog niet is gekomen, »wordt voor niet geschreven gehouden.

— De twijfel, die gisteren nog mogt bestaan over het al of niet reeds werkelijk overgegaan zijn van Eckernförde, wordt thans geheel opgeheven door het volgende, in een extra-blad van de *Weser Zeitung* medegedeeld bericht:

Bremen, 28 juli.
»Volgens de heden, tot den 26sten des avonds loopende, berichten, heeft het Sleeswijk-Holsteinsche leger, omstreeks de 25,00 man sterk, zijn stelling bij Sehestedt op Sleeswijksch gebied, omstreeks 2 mijlen ten noord-oosten van Rendsburg, aan gene zijde Wittensee genomen en verwacht het daar den nieuwen aanval des vijands.

»Van het Deensche leger verneemt men weinig stellings. Er heeft geene vervolging plaats gehad. De Deensche voorposten zonden zich tot bij Kropp, anderhalve mijl ten zuiden van Sleeswijk, uitstrekken. Volgens een gerucht, dat evenwel bijna ongelooftelijk voorkomt, zou de Deensche generaal *von Krogh* een wapenstilstand voor vier dagen hebben aangeboden, maar generaal *von Willisen* dien geweigerd hebben.

»De Sleeswijk-Holsteinsche regering is uit Sleeswijk in Kiel aangekomen.

»Eckernförde is ontruimd en den 26sten des mid-days door de Denen bezet geworden; de schansen

waren reeds in den avond van den 25sten door den overste *Christiansen* gedemonteerd; de kanonnen waren gedeeltelijk naar Rendsburg verzonden, gedeeltelijk had men ze doen springen, waarna de bezetting afgetrokken was. Van het fregat *Eckernförde* is voorts de Deutsche rijksvlag afgenomen en de kommanderende Pruisische officier heeft, na onderhandeling met eene Deensche oorlogstoombot, de Pruisische vlag geheschen; de Deutsche matrozen hebben het schip daarop verlaten.

»Voor de haven van Kiel liggen, volgens de Hamburger berigten, behalve Deensche, Zweedsche en Russische oorlogschepen, ook nog die Engelsche, van welke reeds meermalen gewag is gemaakt; deze laatste omgeven de anderen in eenen halven cirkel.

Eindelijk nog wordt, onder dagteekening van 27 juli, uit Altona geschreven: »Ons leger heeft eene zeer voordeelige stelling tusschen de vesting Rendsburg aan de eene zijde, en groot Wittensee aan de andere zijde genomen, en verwacht hier met vasten moed den vijand, wiens hernieuwde aanval in de eerstvolgende dagen wordt te gemoet gezien.

— Gisteren is het volgende telegraphische bericht te Amsterdam ontvangen:

Hamburg, 29 juli.
»Tusschen de Denen en Sleeswijk-Holsteiners had een weinig beteekenend kavallerie-gevecht plaats. Het hoofdkwartier der laatste is, volgens deze, te Wittensee, volgens gene te Rendsburg. Generaal *Willisen* roept alle moedige Deutsche officieren op, om zich naar Rendsburg te begeven, waar zij dadelijk volgens hunnen rang kunnen geplaatst worden.

Mengelwerk.

Badplaatsen.

VIII. SLANGENBAD.

Schlangenbad, een klein dorp in het hertogdom Nassau, 3 mijlen van Mainz, 2 van Wiesbaden en 1½ van Biberich verwijderd, ligt in een schoon en boschrijk dal aan de glooijing van het Taunus-gebergte. Nergens vindt men, gedurende de hitte der zomerdagen schaduwrijker wandeling, nergens frischer, gezonder bosch- en berglucht, dan in het stille Slangenbad, hetwelk eigenlijk slechts uit een viertal groote hertogelijke gebouwen, onder het bestuur van eenen *Verwalter*, en vier particuliere logementen bestaat. Het best logeert men in het *Nassauer Hof* of in het *Neue Badhaus*, waar alle kamers volgens een vast tarief worden verhuurd. In twee verschillende huizen, beide aan den hertog van Nassau toebehoorende, kan men baden nemen. De natuurlijke warmte des Slangenbad-waters bedraagt 24 graden *REAUMUR*, zoodat men het onverwarmd bezigen kan; de meeste badgasten echter, aan geene koude baden gewoon, laten er gewarmd water uit dezelfde bron bijgielen, in voege dat hun bad 26 a 27 graden *REAUMUR* warmte erlangt. Aanvankelijk blijft men er 10 minuten in, en stijgt later tot 20. Een gewoon bad kost 42 kreutzers.

Deze baden zijn heilzaam bij zenuwachtige ongesteldheden vooral hysterie en hypocondrie. Zij zijn bij uitnemendheid calmerend, en worden nu eens als voorbereiding voor eene andere kuur, b. v. Schwalbach, dan weder als nakuur, b. v. na Ems, voorgeschreven. *HUFELAND* zegt van dit bad-oord: »Ik weet geen bad, zoo zeer geschikt om de jeugd te verlengen en het oud- worden te vertragen, als dit; en ik weet het uit ervaring, dat een »op zekere jaren aangevangen, regelmatig, jaarlijksch gebruik van hetzelfde den ouderdom vrolijkheid, buigzaamheid der ledematen en kracht kan »doen behouden. Vatten wij alles te zamen, zoo »blijkt het dat het eigenlijk gansch bestemd is om »een dames-bad te woen; want het geeft schoonheid, jeugd, fijne, zachte, gladde, levendige »huid, buigzaamheid en lenigheid der leden.» Men vindt er dan ook de vrouwen in groote meerderheid, in voege dat men soms, bij eene table d'hôte van 50 of 60 personen, slechts 8 of 10 mannen ontwaart. Daar hier, behalve de wandelingen in het bosch, te midden waarvan men woont, geene amusemen ten of verstrooijingen bestaan, zoo is goed weder er meer dan elders behoefte, en doet men wel deze badplaats gedurende de lange dagen te bezoeken. Men vindt er echter, in *Nassauer Hof* een, voor de kleinheid des oords, goed lees kabinet, waar men tegen zeer billijken prijs eenige Deutsche en vreemde dagbladen kan lezen. Eene goede table d'hôte wordt te één ure in het *Nassauer Hof* gehouden, waar ook de wijn goed en alles goedkoop is.

Tot wandelingen in de nabij gelegen bosschen kan men, volgens een vast tarief ezels huren, die daartoe den ganschen dag gereed staan. Uitstapjes zijn te maken naar Schwalbach, Wiesbaden, Rudesheim, Eltville, Biberich en den Rijngau. Ook bezoeken men de kleine kapel bij Rauenthal op de Babenhäuser Höhe, wegens deszelfs schoon uitzigt en het nabij gelegen oude muurwerk, 't welk waarschijnlijk een tempel der oude Germanen was. Verder het wegens deszelfs voortreffelijken wijn bekende slot Johannisberg, voormaals eene in 1162 gestichte abdij der Benedictijners; hier heeft men het fraaiste gezicht op den schoonen Rijngau; de Niederwald, met een zuilen-tempel en een bekoorlijk gezigt op den Rijngau, de Vogesen, den Rijn en de Nahe. Waterpartijtjes worden naar Bingen, naar den zoogenaamden Mausethurm, enz. gemaakt.

Een tijd lang bestond er te Schlangenbad geen geneesheer, thans is er een, die kundig genoemd wordt en *BERTRAND* heet.

IX SCHWALBACH.

Op een uur afstands van Slangenbad, ligt Schwalbach, of eigenlijk Langen-Schwalbach geheeten, een vlek, met den rang van stad, 't welk ongeveer 3000 inwoners telt. Het is 3½ mijl van Mainz, 2 mijlen van Wiesbaden en 6 mijlen van Ems gelegen, aan de noordelijke glooijing van het Taunus-gebergte. Het stadje bestaat uit eene lange rij huizen, in een dal, en wordt in opper- en neder Schwalbach verdeeld. Het grootste logement is de *Allee-Saal* ook *Hôtel de la Promenade* geheeten; beter echter dan in hetzelfde logeert men in *Herzog von Nassau* (*Hôtel du duc de Nassau*). In alle logementen wordt ten één ure table d'hôte gehouden; de meest bezochte is in de *Allee-Saal*; de beste in het *Hôtel des Postes*; de rustigste in den *Herzog von Nassau*. Schier in alle particuliere huizen kan men kamers huren, die, dit jaar, uit hoofde, van den grooten toevloed van badgasten, even als in de logementen bijzonder duur zijn; in de voornaamste logementen betaalt men f 2 a f 3 daags voor eene goede kamer, ongerekend het waschlicht en de bediening. De *table d'hôtes*, enz. zijn goedkoop.

Schwalbach's ligging is veel minder schoon dan die van Ems of Slangenbad; de wandelingen veel zonniger, de lucht minder zuiver en versterkend, het gewoon drinkwater minder gezond dan te Slangenbad.

De minerale wateren van Schwalbach zijn van alkalisch-ijzerachtigen aard. De meest bezochte derzelve is de Wijbron, wijders heeft men de staalbron en de Pauline-bron, en nog onderscheiden andere, welke tot baden en drinken worden bezigt. Van de beide eersten pleegden jaarlijks ruim 100,000 kruiden verzonden te worden; in den laatsten tijd echter heeft de verzending afgenomen. De werking der wateren is oplossend, versterkend, en gevolgelijk heilzaam in alle gevallen waarin het op aanwakking van het vaatstelsel, het zenuwgestel, op verwijdering van hinderlijke stoffen en verbetering der sappen, mitsgaders op verhooging van de levenskracht in het gansche organisme of in bijzondere organen aankomt. Volbloedige personen echter moeten zich voor het gebruik dezer wateren hoeden.

Wie geneeskundige voorlichting te Schwalbach begeert, zal dezelve wellicht het best vinden bij doctor *GRUBR*, die aan onderscheidene onzer landgenooten aanbevolen werd door den beroemden professor *WOLFF* te Bonn. Als eenen anderen goeden arts roemt men doctor *MULLER*.

Het minerale water wordt door de meeste badgasten meer dan eenmaal daags, aan de bronnen gedronken; vooreerst des morgens vroeg, dan weder ten elf ure, en eindelijk des namiddags ten 5; de hoedanigheid en de hoeveelheid behooren door den geneesheer te worden bepaald. Bij het gebruik derzelve moet men zich van vruchten, salade en alles wat zuur is, onthouden. De baden worden minder warm dan de meeste andere minerale baden genomen; de gewone warmte graad verschilt van 18 tot 25 graden *REAUMUR*; men blijft er 10 a 20 minuten in. Een gewoon bad kost 48 kreutzers (16 st. Hollandsch). Ten gevolge van den grooten toevloed van badgasten, moesten velen dezen zomer hun bad reeds ten 5 ure des morgens nemen, als zijnde alle andere uren des voormiddags bezet.

Ook te Schwalbach staan er steeds ezels gereed tot het maken van wandelingen en uitstapjes in den omtrek; ook huurrijtuig kan men er, hoewel niet overvloedig, bekomen. Onder de wandelingen zijn, behalve die om de drinkbronnen, de meest bezochte die naar de Ehrbrunn, de Schönbrunn, het Wiesbrunnchen, en, bij warme dagen, die naar den Eisenhammer. Tot de meer verwijderde toertjes behooren al de onder de rubriek Schlangenbad vermelde; wijders het vervallen slot Adolfsack, aan de Aar, die hier een kleinen waterval vertoont; het slot Hohenstein; terwijl voorts, onder de menigte vervallen burgten, Greiffenstein, Katzenellenbogenburg, Schwalbach, Gallenfels en Aar-Eck bezigtiging verdienen.

Bals en concerten zijn te Schwalbach zeldzaam; de muziek is er slecht; eene bank bestaat er niet meer; doch men vindt er, in een lees kabinet, waar men zich voor 21 kreutzers 's weeks abonneert, *the Times*, *Galignani's Messenger*, het *Journal des Débats*, de *Augsburger Allgemeine Zeitung*, *Kölnische* en *Frankfurter Zeitung*.

Het beste geld 't welk men herwaarts medenemen kan, zijn steeds de Hollandsche tiengulden-stukken, die in de logementen en winkels voor tiengulden worden ontvangen. Men deelt er, gelijk vroeger in gansch Deutschland, de vrees onze rogering te Kamers voor de overstroming van goud uit Californië, volstrekt niet, en zou er onze bewaarde muntbiljetten gansch zoo gaaf niet als ons veroordeeld goud aannemen.

Ingezonden Stukken.

De aftreding van den heer VAN HOËVELL.

Welk ook het besluit zij, dat door de regering, omtrent de reeds zooveel besproken ontbinding der

Tweede Kamer, zal genomen worden, zeker is het dat binnen zeer korten tijd, ten gevolge der aftreding van de helft der leden en der vrijwillige nederlegging van het ontvangen mandaat door enkelen der niet aftredenden, de kiezers zullen geroepen worden om, tot aanvulling van die ontstaande vacatures, hante stembiljet te brengen en in zekere mate te beslissen of zij, op wie hunne eerste keuze is gevestigd geweest, hebben beantwoord aan de verwachtingen, welke tot die keuze hebben geleid. Ongetwijfeld komen er onder de namen van hen, die aftreden zullen, sommige voor, wier herkiezing niet als wenschelijk te beschouwen is; doch daarentegen ook velen, die door ieder, die den tegenwoordigen stand van zaken opregt is toegedaan en die eene vrijzinnige toepassing der grondwet verlangt, als volksvertegenwoordigers zullen worden teruggewenscht. En onder deze zijn er enkelen, van welke men zeggen kan dat zij niet uit de Tweede Kamer mogen verwijderd blijven, dat zij er niet kunnen worden ontbeerd, zonder dat de publieke zaak er door benadeeld wordt.

Het is met het oog op onze Oost-Indische bezittingen en op het groote belang, dat ieder heeft bij haar behoud, bij haren voortdurende bloei, bij hare toenemende ontwikkeling en welvaart, dat ik verneem onder de laatstbedoelde volksvertegenwoordigers eene eerste plaats te mogen toekennen aan dr. W. R. baron VAN HOËVELL.

Al zeer spoedig nadat hij, vrijwillig eene geliefde en voordeelige betrekking vaarwel zeggende, omdat geen genot of voordeel bij den man van eer en karakter opweegt tegen onrecht en verguizing, uit Indië in het vaderland was teruggekeerd, waren er, die hunne stem verhieven om op zijne verkiezing tot lid der Tweede Kamer aan te dringen; — een aandrang, die geschiedde omdat zijne handelingen en zijne geschriften met grond deden vooronderstellen dat men in hem de aanwinst zoude doen niet alleen van eenen man, die, begaafd met een schat van vertroude kennis, Indië door en door kende en de Indische aangelegenheden, gedurende een bijna twaalfjarig verblijf, met een scherpzinnigen blik had gadegeslagen en onderzocht, maar tevens van een man, die aan kennis en wetenschap, braafheid, redborstigheid, vastheid van karakter en beginselen en veerkracht paarde.

Het was dan ook velen eene blijde mare, dat hij in het vroegere kiesdistrict *Zalt-Bommel* verkozen was; en zijne parlementaire handelingen kunnen het aantoonen, dat hij de verwachtingen, die men van hem koetseren mogt, niet heeft te-leur-gesteld, en dat de kiezers, wel verre van over hunne op hem uitgebragte keuze beschaamd te zijn, daarop met de meeste zelfvoldoening mogen terug zien.

Dat vroegere district is intusschen niet meer hetzelfde; sommige deelen zijn er afgevallen, andere er bij gevoegd en de hoofdplaats is thans *Tiel* geworden, en onwillekeurig rijst nu bij elk, die eene herkiezing van den heer VAN HOËVELL wenschelijk, ja noodig acht, de vraag: »Zal de meerderheid der kiezers in het hoofd-kiesdistrict Tiel genoegzaam doordrongen zijn van het belang, door den heer VAN HOËVELL voorgestaan, om, met ter zijde stelling van consideratiën van personen, hem te herkiezen?»

Uit het oogpunt van algemeen belang en van wat waarlijk goed en nuttig is, kan deze vraag bezwaarlijk anders dan bevestigend beantwoord worden. Immers niemand is er, welke beginselen hij ook zij toegedaan, die niet den hoogsten prijs stelt op het behoud onzer Oostindische bezittingen, die niet erkent, dat van haar voortdurend bezit de welvaart, ja bijna het bestaan des vaderlands afhankelijk is. De kennis van onze Oost intusschen is, zelfs bij onze volksvertegenwoordiging, nog zeer weinig doorgedrongen; eerst in den laatsten tijd is men zich daarmede meer gaan bezig houden; en toch die kennis, vooral als zij is het gevolg van verschillende beschouwingen; van wrijving van denkbeelden, zij is onontbeerlijk om met wijsheid te besluiten. Nu bezitten wij den heer VAN HOËVELL, een man, toegedrukt met veelzijdige Indische zaak- en lokaal-kennis; een man, die door de mededeeling dier kennis en wetenschap tot verschillende beschouwingen en wrijving van denkbeelden opwekt en aanleiding geeft; een man, die alzoo reeds daardoor medewerkt om de waarheid te doen aan het licht komen; eene waarheid, die voorzeker nog lang verborgen blijven zal, wanneer men hare ontdekking overlaat aan de eenzijdige mededeelingen en beschouwingen van het Indisch bestuur of van het ministerie van Koloniën.

En als men nu aanneemt dat het, elk eerlijk kiezer, elk opregt vaderlander slechts kan te doen zijn om waarheid, dat is wat het algemeen welzijn, het heil der vaderlands bevorderen kan, zoo volgt hieruit, dat de herkiezing van den heer VAN HOËVELL, om de redenen, die ik hierboven uiteenzet, in zoe gewichtige als de Indische aangelegenheden, — eene specialiteit, die tot hare behoort, kennis en juiste beoordeeling leiden moet — door allen, onverschillig hunne eigene meeningen en beginselen, moet worden gewenscht en bevorderd.

Het mag dus met grond worden verwacht, dat de kiezers in het tegenwoordige hoofd-kiesdistrict Tiel het lid, dat volgens de kieswet geacht wordt voor

dat district zitting te hebben, zullen herkiezen. Met het oog op de zoo hoogst belangrijke wetten als die tot vaststelling der reglementen op het beleid der regering in de koloniën en die op het muntstelsel aldaar, om slechts deze alleen te noemen, mag men met den meesten ernst op de herkiezing van den heer VAN HOËVELL aandringen.

In het belang onzer Indische bezittingen, en het gevolgelijk belang van het moederland, is het te hopen, dat hij ook in andere kiesdistricten zal gekozen worden; omdat misschien persoonlijke consideratiën voor den heer VAN DAM VAN ISSELT, die mede moet aftreden en hoogstwaarschijnlijk tegenover den heer VAN HOËVELL zal gesteld worden, zouden kunnen te weeg brengen dat gene, die in dat district een grooten invloed bezit, boven dezen verkozen wierd; eene uitkomst, die, hoe weinig men haar ook van de vaderlandsliefde en het gezond verstand der kiezers moge verwachten, tot de mogelijkheden behoort, en vooral dan hoogst bejammerenswaardig zijn zoude, als zij ten gevolge had, dat de heer VAN HOËVELL er door uit de Kamer verwijderd wierd.

Een zoodanig gevolg moet worden voorkomen, en dit kan niet beter, niet zekerder geschieden, dan door ook in andere districten de keuze op hem te vestigen.

Moge het al eenige bevreemding baren dat de heer VAN HOËVELL het eerst gekozen is in een district, dat in geene registreeksche betrekking tot de koloniën staat, en niet in een onzer koopsteden, die daarbij een meer dadelijk en meer in het oog vallend belang hebben, — het is misschien geweest, omdat in die steden, de verkiezingen zeer kort na de komst van VAN HOËVELL uit Indië hebben plaats gehad; het is misschien geweest omdat men vooraf den man meer van nabij uit zijne handelingen heeft willen beoordeelen; — thans is daartoe ten volle gelegenheid geweest, men heeft hem zelfs op het parlementaire terrein kunnen gade slaan en leeren kennen; men kan dus nu weten wat men van hem te wachten heeft, wat hij praesteren kan. Men kan nu met volkomen kennis oordeelen en kiezen; mogt die kennis er toe leiden dat onze koopsteden zich de eer betwisten van hem den volksvertegenwoordiger harer keuze te noemen!

Correspondentie.

Het stuk uit Batavia over de Parapattan-wezen-school, kan wegens ongeschiktheid van vorm en inhoud niet geplaatst worden.

Buitengewone Vergadering

van de Liedertafel *Euterpe*, woensdag 31 juli 1850 's avonds 8 ure.

Advertentiën.

Aanbesteding.

Op Dingsdag den 20sten Augustus 1850, des voormiddags te elf ure, zal, onder nadere approbatie, door Commissarissen voor de verlenging tot *Nijkerk* van den *Ede-Barneveldschen* Grindweg, op het Raadhuis te *Nijkerk* worden aanbesteed:

Al de werken tot den aanleg van de AARDE- en GRINDBAAN, met de Leve-rantie en Transporten van de benodigde MATERIALEN, over eene lengte van 7877 *Ellen*.

VERKOOP

VAN DEN

HUIZE DE VOORST, enz.

Ten overstaan van den Notaris H. F. LULOFS, te *Zutphen*, zullen, in het *Nederlandsche Koffijhuis* aldaar, op Woensdag den 14den Augustus 1850, in het openbaar ingezet, en 14 dagen later, zijnde den 28sten dier maand, telkens des namiddags te 3 ure, finaal verkocht worden de navolgende, alle bij elkander behoorende, onmiddellijk aan elkander grenzende VASTE GOEDEREN, gelegen in de Gemeente *Gorsse*, op $\frac{1}{2}$ uur afstand van de Stad *Zutphen*, aan den Grindweg, in 't geheel groot 41 Bunders, 6 Roeden en 50 *Ellen*, te weten:

HET HUIS DE VOORST, van oudsher bekend en onlangs geheel gemoderniseerd, met nieuw gebouwde TUINMANSWONING, KOETSHUIS en STALLING, benevens TUIN en PARK, BROEIJERIJ, GRACHTEN, CINGELS en LANEN, groot 20 Bunders 77 Roeden en 30 *El*.

Voorts DE GROOTE WEIDE (thans gedeeltelijk Bouwland), vóór genoemde Huize, groot 10 Bunders, 43 Roeden.

En eindelijk het naastgelegen BOUWLAND, de *Lindenkamp* en de *Oude Voorst* geheeten, met de zoogenaamde *Hooge en Lage Weide*, groot 9 Bunders 86 Roeden en 20 *Ellen*.

De veiling zal geschieden in *perceelen*, *ondermassa's* en *massa*, bij billetten breeder omschreven. Ook zal het HEERENHUIS worden geveild zoo wel met den grond, als afzonderlijk ter slooping.

Aanwijzing geschiedt door G. WUNDERINK, aan den *Laatsten Stuiver*. Ter bezigtiging van het HEERENHUIS moet vooraf bij den bewoner worden belet gevraagd.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris. Brieven franco. Alles blijft inmiddels uit de hand te koop.

VERKOOPING

VAN

VASTE GOEDEREN.

De Notaris VAN ITTERSUM, zal op Dingsdagen den 6den en 20sten Augustus 1850, telkens des namiddags te 2 ure, in de Herberg *de Vos*, onder de gemeente *Brummen*, publiek bij inzet en toeslag in *perceelen* en *massa's* veilen:

Drie BURGERWOONHUIZEN, alle zeer geschikt tot het uitoefenen van affaires, met aangelegen TUI-NEN en BOUWLANDEN, bij elkander gelegen onder de Gemeente *Brummen*, aan den Straatweg van *Zutphen* op *Arnhem*, breeder bij gedrukte aanbilletten omschreven.

Alles te aanvaarden 1 November e. k. Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van bovengenoemden Notaris te *Brummen*. — Brieven franco.

+++ De Notaris KOLFSCHOTEN, te *Arnhem*, zal op Donderdag den 8sten Augustus 1850, des voormiddags te 10 ure, in het huis *Wijk F*, No. 22 in de *Koningstraat* aldaar, publiek a Contant verkoopen:

Eene uitmuntende verzameling van ongeveer 150 stuks SCHILDERIJEN in Olieverw, waaronder van de voornaamste oude en nieuwe Meesters, als van REMBRAND, ECKHOUT, VAN DIJK, VAN MIERIS, JAN STEEN, JOH. BOTH, J. VAN OSTADE, HEEMSKERK, BEGA, G. TERBURGH, BERENSTRATEN, PATER SEEGERS, HONDRORST, HOUTHOUT, MAAS, BOSHAMER, VAN KESSEL, B. C. KOEKOEK, SCHELFHOOT, HENDRIKS, PELGRIM, enz. — nagelaten door wijlen den Heer H. J. CASPERS, Kunstschilder te *Arnhem*.

Van deze verzameling, welke, van af Maandag den 5den Augustus, e. k. van 10 tot 4 ure, tegen betaling van 10 Cents, ten behoeve van den Algemeenen Armen, te *Arnhem*, te zien is, is de Catalogus op franco aanvraag verkrijgbaar, in den Tabaks- en Cigaren-Winkel van den Heer W. J. MAIJEN, in de *Bakkerstraat* aldaar.

+++ De ondergeteekende neemt de vrijheid, + + + zijnen geëerden Stadgenooten en aan de + om *Arnhem* wonenden, bekend te maken; dat hij heden zijne APOTHEEK en DROOGIST, in de *St. Jansstraat*, *wijk E*, No. 143, heeft geopend.

Het zij hem veroorloofd, zich in 't vertrouwen van ieder aan te bevelen, zullende hij onverpoosd er naar streven, om, zoo wel door accurate als solide en expeditieve bediening, zich dat vertrouwen volkomen waardig te maken.

Arnhem, 1 Augustus 1850. P. R. KROON, Pz. Apotheker en Droogist.

Burgerlijke stand.

NIJMEGEN.

Van 22 tot en met 29 juli.

Gehuwd: W. G. de Zwart, en G. Willemss. — L. Barsch en W. Sewald. — D. Velthuisen en M. C. Haas. — M. Daniels en M. J. Frenzen. — H. Bosgra en T. van den Boom. — B. Knuyver en W. Everts. — J. Derksen en C. van den Boom. — J. Loevens en J. Kappers.

Bevallen: J. Janssen, geb. van Engen, Z. — Ja Gruythuisen, geb. van den Bergh, Z. — M. Nicolaas, geb. Rayers, Z. — W. Tax, geb. Geurts, Z. — P. Leseman, geb. Hendriks, Z. — E. van der Venema, geb. ten Cate, D. — C. W. Byleveld, geb. Boers, D. — C. Swemmelaar, geb. Lambrecht, D. — A. M. Janse, geb. Porcona, D. — H. de Groot, geb. Zondag, Z. — G. Dedemont, geb. van Ray, Z. — P. van Wel, geb. Sterkenburg, D. — B. Kamp-huisen, geb. Bunck, D. — J. A. W. J. Boesses, geb. Falck, D. — J. Hartendorf, geb. Kampschreur, D. — H. Kaizer, geb. Monroy, D. — M. Felet, geb. Thoonsen, Z.

Overleden: G. van der Lee, 21 j. — P. Janse, 20 j. — W. C. Scholting, 7 m. — P. Klason, 23 j. — A. Ruyters, 2 m. — A. van Deelen, 21 j. — J. van Dongen, 53 j. — C. J. F. Kortebos, 8 m. — J. Rossner, 3 m. — J. T. Sengers, 7 j. — W. C. Muller, 33 j.

Waterhoogte te Arnhem.

31 Juli 1 El 9 Palm 5 Duim; gew. 0 D. gev. 3 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00

elken regel daarboven 20 centen, behalve 25 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.